

André & Alfred

De Overval

Onze vriend Terry had zichzelf behoorlijk in de nesten gewerkt. Duitse soldaten hadden hem gevangene genomen, omdat hij eten had uitgedeeld. En dat mocht blijkbaar niet. Want het Duitse leger was gek op regels. Ze wilden over van alles precies bepalen wat wel en niet mocht. Daarom kregen bijvoorbeeld alle Nederlanders voedselbonnen. Als mensen dan eten wilden hebben, moesten ze die bonnen bij de Duitsers inleveren.

Dan kon je dus nooit even spontaan een gebakje halen, of een reep chocola. Maar niet alleen met eten waren de Duitsers streng, ook met andere dingen. Mensen mochten niet naar de radio luisteren, 's avonds moesten de lichten uit en om middernacht mocht niemand meer op straat zijn. En als je joods was, dan mocht je al helemaal bijna niks. Want aan de joodse mensen had het Duitse leger een hekel.

Veel mensen waren het niet eens met wat de Duitsers deden, maar waren te bang om er iets tegen te doen. Maar sommige mensen verzonnen in het geheim plannetjes, om het Duitse leger tegen te werken. Die mensen kwamen in verzet! Het verzet deed bijvoorbeeld dingen als de banden van Duitse auto's lek prikken, of treinsporen opblazen. Of ze hielpen joodse mensen met zich te verstoppen.

De Duitsers hadden er een hekel aan om bedonderd te worden, maar dat vonden de verzetsmensen juist spannend. Weet je wat ik zou doen als ik bij het verzet zat? Ik zou de laarzen van een Duitse soldaat volstoppen met koeienstront. Om zo zijn schone sokjes met bruine prut te doorweken. Dat zal die Duitsers leren, met hun gekke regels!

ANDRE'S VERHAAL

André & Alfred

De Overval

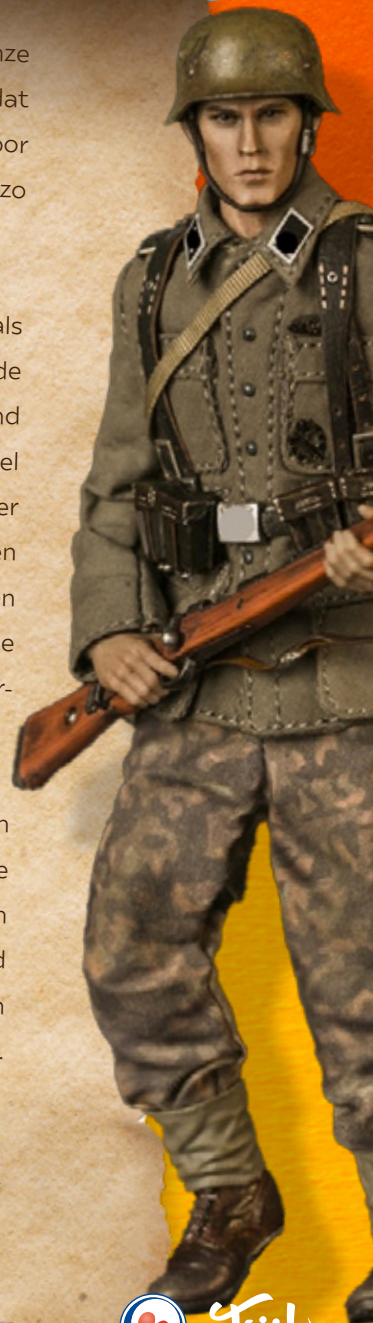

Wat heit en ik deden, was ook een soort van verzet. Wij moesten onze kameraad Terry bevrijden uit gevangenis Blokhuispoort. Toevallig was dat precies dezelfde gevangenis als degene die in de Tweede Wereldoorlog door het verzet is overvallen. Ik heb daar een film over gezien. Het was zo fantastisch spannend.

Op 8 december 1944, om kwart voor zes precies, stonden mannen verkleed als politieagenten met drie mannen die deden alsof ze gevangenen waren, voor de deur van de gevangenis in Leeuwarden. Ze belden aan. De deur werd geopend en ze liepen met zijn vijven naar binnen. En toen opeens, haalden ze bliksemsnel pistolen onder hun kleren vandaan en hielden ze de echte bewakers onder schot. 'Handen omhoog'. Ze deden de deur open om de andere verzetsmensen binnen te laten. En buiten stonden ook nog een groepje mannen met geweren op de wacht, mochten de Duitsers komen. Met vervalste sleutels openden ze de deuren van de cellen. In totaal bevrijdden ze vijftig mensen. En pas toen iedereen allang weg was, kwamen de Duitsers erachter.

Dit is één van de bekendste verzetsverhalen. Een beveiligde gevangenis van de Duitsers veroveren, dat doe je natuurlijk niet zomaar. Daarom hadden de verzetsmensen heel lang nagedacht over het perfecte plan. Alles aan het plan moest precies goed gaan. Iedere seconde telde. En als er maar één foutje werd gemaakt, kon alles in de soep lopen. Als je dan werd gepakt, dan kon je rekenen op de doodstraf. Daarom vind ik het ook zo bijzonder dat ze het aandurfden. Want ze zetten hun eigen levens op het spel, om dat van anderen te redden.

Mijn heit en ik hadden helemaal niet zo'n goed uitgedacht plan. Wij wilden Terry gewoon bevrijden. Maar spannend was het wel.

André & Alfred

De Overval

1

Leuk om te doen!

Vraag

Onze missie om Terry te bevrijden liep bijna de in de soep. Hoe kwam dat?

3

Omrop Fryslân

André & Alfred

De Overval

ALFREDS ONDERZOEKJE

Ik ben afgelopen weekend op reis geweest door Friesland. Dat deed ik om te onderzoeken wat je hier nu eigenlijk nog aan sporen kunt vinden van de Tweede Wereldoorlog. Ik begon mijn onderzoek op het eiland Terschelling. Er staan daar heel veel oude bunkers. De Duitsers hebben daar wel zo'n 500 gebouwd.

De bunkers op Terschelling waren bedoeld als verdediging tegen invallen van de Engelsen en Amerikanen. Vooral tegen hun gevechtsvliegtuigen, die naar Duitsland probeerden te vliegen om daar de boel plat te bombarderen. Maar niet alleen op Terschelling. De Duitsers bouwden ook een hele rits aan bunkers, die helemaal vanaf Frankrijk, langs België, Nederland, Denemarken, tot aan het puntje van Noorwegen liepen.

Omdat er geen bom doorheen mocht komen, moesten de bunkers heel sterk zijn. De muren en plafonds waren soms wel een paar meter dik. Maar lang niet alle bunkers die ooit gebouwd zijn op Terschelling, kun je ook vinden. Vele zijn onder het zand bedolven. Dus als je een ondergrondse bunker wilt vinden: pak een schep en ga naar Terschelling!

Vanaf Terschelling ben ik naar de Afsluitdijk gereisd. Toen Nederland in 1940 door Duitsland werd aangevallen, konden de Duitse soldaten zo door Friesland heen lopen. Er waren hier bijna geen soldaten of bunkers. Het Nederlandse leger wilde vooral de grote steden beschermen. Behalve bij de Afsluitdijk: daar stond een hele partij bunkers van het Nederlandse leger. Die bunkers heten de Kazematten. En het Duitse leger kon daar maar niet doorheen komen. Hoe hard ze ook probeerden, het lukte ze maar niet. De soldaten die daar zaten, dachten dat ze de Duitsers konden verslaan. Maar dat was niet waar. In de rest van Nederland hadden de Duitsers het Nederlandse leger voor een groot gedeelte verslagen.

Alfred

Omrop Fryslân

André & Alfred

De Overval

Alfred

De bunkers waren wel machtig groot! En aan de kogelgaten in de muren is te zien, dat er hard is gevochten. De Duitsers hebben verschillende aanvallen gedaan met vliegtuigen en soldaten, maar het lukte ze maar niet om de Kazematten te veroveren.

Nadat de Duitsers hadden gewonnen, gingen veel mensen onderduiken. Veel mensen waren bang voor de Duitsers. Joden bijvoorbeeld. De meeste joden werden door de Duitsers opgepakt en in een kamp gevangen gezet. Als je dat niet wilde, moest je zorgen dat je een verstopplek had.

Friesland was eigenlijk perfect om je te verstoppen voor de Duitsers. Het is hier uitgestrekt en er zijn veel afgelegen boerderijen. En als je het vergelijkt met andere gebieden in Nederland, waren hier maar weinig Duitse soldaten. Zo'n 3000 joden hebben ondergedoken in Friesland. Ze verstopten zich op zolders, in weilanden, in stallen van boerderijen en op geheime plekjes in huizen.

Verder op mijn reis kwam ik in een bos in de buurt van Appelscha. Daar vond ik een onderduikershol. In de grond hadden ze een soort van houten ruimte gemaakt waar mensen zich konden verstoppen. Gek om je voor te stellen dat daar mensen echt een tijdje hebben geleefd.

De oorlog is eigenlijk nog heel dichtbij. Je kunt er nog veel sporen van vinden. Als ik zo rondreis, kan ik me soms precies inbeelden hoe het was. De spanning, de soldaten, het verdriet van mensen. Is de oorlog dan wel echt geschiedenis, als het nog zo dichtbij is?

ALFRED

André & Alfred

De Overval

OPDRACHT

Wat zou je hier in Friesland, behalve bunkers, nog meer kunnen vinden aan sporen uit de Tweede Wereldoorlog? Teken dat.

2

Alfr

